

Zelf aan het werk!

H. Th. JANSSEN en MIEN LABBERTON

Wie van jullie dit Kerstboek vorige jaren ook al hebben gehad, hebben misschien al eens even achterin gekeken. Zijn er weer werkjes? Zijn er weer opgaven? Met van die mooie boekprijzen? Dàt wou je gauw even weten!

Nu, wees maar gerust, het is er allemaal weer. Je kunt weer plezierig aan de gang. Eerst leert mijnheer Janssen je enkele aardige dingen voor het Kerstfeest te maken, en daarna komen er weer zes opgaven, waaraan prijzen verbonden zijn.

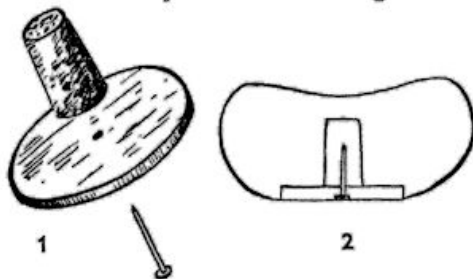
Eerst dus die handenarbeid: een kandelaar, een kerstengel en een tafellopertje. Drie mooie dingen dus voor de kersttafel! Kijk aandachtig naar de tekeningen, want die maken alles goed duidelijk, en lees ook alles zorgvuldig een paar keer, vóór je begint. Een goed begin is het halve werk! Veel succes en genoeg ermee.

M. L.

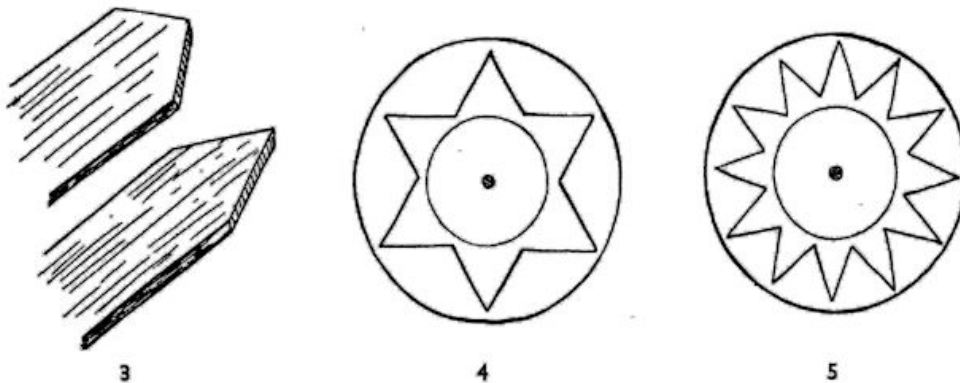
Het kerstfeest kunnen wij ons moeilijk denken zonder kaarslicht. Op de ontbijttafel, op de schoorsteen, in de kerstboom, overal worden die kleine, flakkerende lichtjes, die zoveel meer sfeer geven dan de koude, zakelijke elektrische lampen, neergezet. En bij dat gezellige, ietwat schemerige licht scharen we ons om de haard en zingen we onze kerstliederen.

Een paar jaar geleden hebben we eens extra ons best gedaan op de kandelaartjes, waar we al die kaarsjes in moesten zetten. We hebben ze zo stevig mogelijk gemaakt in de hoop, dat ze jaren mee zouden gaan, maar nu we ze weer uit de doos met kerstspullen tevoorschijn halen, vallen ze toch wel wat tegen. Sommige zijn toch gesneuveld, andere zijn beschadigd, allemaal zitten ze vol stof en kaarsvet en brandplekjes en och, we zouden het er wel mee kunnen doen, maar de frisheid is er af en bovendien willen we wel eens wat anders. De best geslaagde, die nog goed bruikbaar zijn gebleven, kunnen we wel weer benutten, maar de rest gaat onherroepelijk de kachel in en daarvoor maken we weer nieuwe. Dat hoort nu eenmaal bij de voorbereiding en we komen door dit samen knutselen ook veel beter in de juiste stemming. Samen het feest vieren en samen de voorbereidselen treffen.

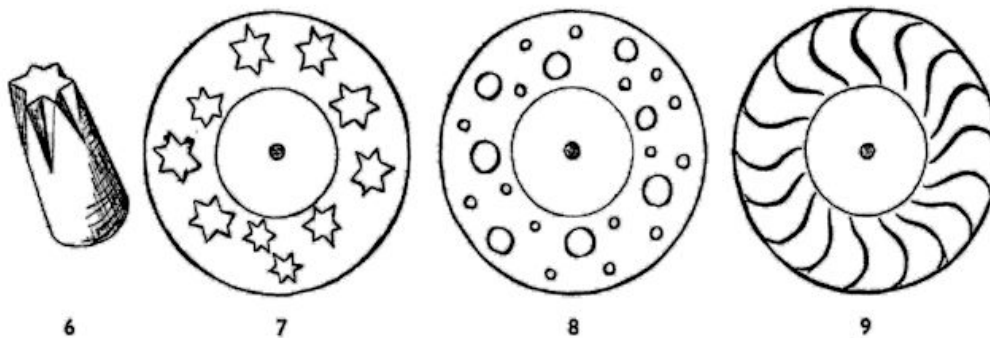
We nemen voor die kandelaartjes eenvoudig klei. Maken we nu een balletje, dat we een beetje plat drukken en steken we daar een kaarsje in — dus volgens de methode zoals die op de kleuterschool wordt toegepast — dan hebben we weliswaar een kaarsenhoudertje, maar dat bevredigt ons natuurlijk niet. Door het indrukken van de kaars ontstaan altijd barsten, de vorm verandert en als de klei droogt wordt het gat te ruim, zodat de kaarsjes wiebelen. We gaan het dus anders aanpakken.



We zoeken een kurk op, iets dunner dan de kaarsjes en zetten die met een spijkertje op een rond plakje triplex (zie voorb. 1). Nu rollen we van klei een lange worst, draaien die om het kurkje en het plankje en drukken de windingen stevig tegen elkaar. De



onderkant van het kaarsenhoudertje ligt dus boven. We maken die onderkant goed vlak en hollen ze dan een beetje uit, zodat het houdertje niet op het hele vlak, maar op de rand staat. Kijk maar eens naar een schoteltje; daar zit ook een rand onder waardoor het veel steviger staat. Voorb. 2 laat zo'n omgekeerd kandelaartje in doorsnede zien.



We draaien het nu om en gaan de bovenkant, waar natuurlijk een versiering op moet komen, afwerken.

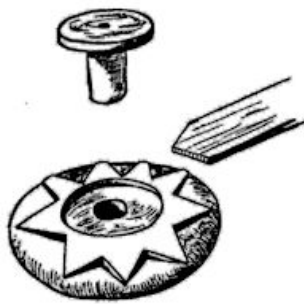
Dat versieren kan op tientallen manieren gebeuren. Een paar manieren zal ik aangeven en jullie vinden dan zelf wel vele andere mogelijkheden. Neem eens een houtje, waar een lange punt aan is gesneden, scherp of stomp (zie fig. 3). Druk die punt op regelmatige afstanden in de klei en we krijgen een stervormige figuur, zoals op afb. 4 en 5 te zien is.

We kunnen ook een kurkje nemen, waar we met een scherp zakmes een sterretje van hebben gesneden (zie voorb. 6). Dat stervormige figuurtje drukken we nu niet al te regelmatig in de klei, zodat ons kandelaartje er van boven gezien uit ziet als op afb. 7 is voorgesteld.

In plaats van sterretjes er in te drukken kunnen we er ook bolletjes klei op zetten (voorbeeld 8).

Met de vingers kunnen we er groeven in maken (zie afb. 9) en zo zijn er nog vele andere manieren, die jullie zelf, al werkende, wel zult vinden.

Als we zo gezamenlijk bezig zijn, wordt het vanzelf als het ware een wedstrijd, wie de mooiste vorm uitvindt. Telkens als er weer een mooie vorm is ontstaan, wordt die door de anderen kritisch bekeken en bewonderd en als we zo een avondje bezig zijn



10

geweest hebben we al gauw een voorraad kandelaartjes, welke ruimschoots voldoende is.

Gedurende het versieren laten we de kurk met het schijfje triplex (of desnoods een damschiif) er rustig in zitten. Het gat voor de kaars blijft dan mooi rond en wordt tijdens het aanbrengen van de versiering niet dicht gedrukt. Zijn we echter klaar met de uiterlijke vorm, dan moet de schijf met het kurkje er uit worden gepeuterd (zie voorb. 10) en laten we het geheel rustig drogen. Niet te dicht bij de kachel zetten, want dan kon de klei toch nog wel eens barsten. Doe het maar kalmpjes aan. Is de klei goed gedroogd, dan hebben we een aardig kandelaartje, waar de

kaarsjes goed in passen en waar het kaarsvet niet af kan druipen, want dat vet wordt opgevangen in het bakje, waar het triplex schijfje heeft gezeten.

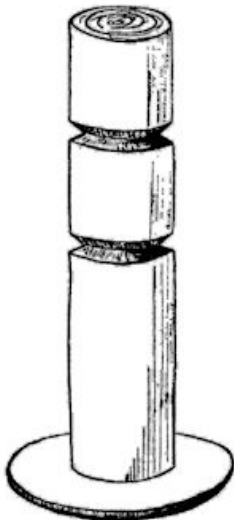
Als het feest is afgelopen doen we de kandelaartjes weg, want het is veel te leuk om volgende jaren weer met z'n allen zo'n avondje gezellig bezig te zijn met de voorbereiding. En dan vinden we bovendien wel weer wat anders uit.

Het maken van die kandelaartjes is een bezigheid voor jong en oud. Iedereen kan er gezellig mee bezig zijn. Het ene exemplaar zal er wat gaver en fraaiër uitzien dan het andere, maar bruikbaar worden ze allemaal en we gunnen onze peuters het genoeg, dat hun product, hoezeer het ook de sporen van hun ongeoefende vingertjes draagt, toch ook ergens een plaatsje krijgt.

Er zijn echter nog vele andere voorbereidingen te treffen, welke de krachten van de jongste gezinsleden te boven gaan en die komen dus voor rekening van de groteren. Ik denk b.v. aan de versiering van de ontbijttafel op Kerstmorgen. Dat moet natuurlijk een beetje smaakvol zijn en een klein beetje handvaardigheid is daarbij onontbeerlijk. Eerst maar eens iets voor de jongens. Die werken natuurlijk graag met hout en hun zakmes is een geliefd stuk gereedschap. Welnu, met behulp van dit zakmes, dat natuurlijk eerst vlijmscherp wordt geslepen, gaan we van stukjes bezemsteel engeltjes maken.

Een bezemsteel is doorgaans ongeveer 3 cm dik en daar zagen we een mooi gaaf, dus kwastloos stukje af van 12 cm. Op 3 cm van de bovenkant zetten we een lijntje en kerven dat in (zie afb. 11). Als we nu de bovenkant wat afronden, ontstaat een bol en dat wordt dan het hoofd van het engelenfiguurtje.

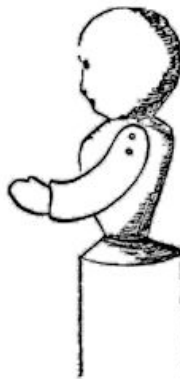
Weer 3 cm daaronder komt een tweede lijntje, dat we eveneens inkerven. Dat wordt de taille. Tussen hoofd en taille zit dus de romp en die snijden we een beetje in model, zodat er onder en boven, borst en rug aan te onderkennen is en er een beetje



11



12



13

„coupe” in komt (zie voorb. 12 en 13). Het verdere deel van het stokje laten we maar onbewerkt, want het komt toch onder het rokje.

Wel zetten we er nog een rond plakje triplex onder om het figuurtje wat steviger te laten staan (zie voorb. 11).

Voordat we ons nu met de kleding gaan bezig houden, moet het engeltje nog een paar armpjes hebben. Deze zagen we met de figuurzaag uit een stukje triplex (zie afb. 13) en met een paar kleine spijkertjes worden die armpjes bij de schouders tegen het rompje bevestigd.

Dan nemen we een klosje hout van b.v. 3 x 3 x 3 cm en boren daarin een gat, waarin een kaars kan staan. Het gat wordt natuurlijk niet helemaal doorgeboord, want dan zou de kaars er door zakken. Wie dat mooier vindt, kan de ribben van deze kubus wat bijsnijden. De kubus wordt dan met een paar kleine spijkertjes tussen de handjes vastgezet (zie voorb. 14) en dan volgt de verdere afwerking.

Het hoofdje wordt met plakaatverf van ogen, neus en mond voorzien. Hou dat heel eenvoudig, dus een blauwe stip met een wit puntje er in voor een oog, twee heel kleine rode stipjes voor de neusgaten en daaronder een iets grotere stip voor de mond. Maak die niet te groot. Engeltjes zetten nooit een grote mond op. Ik zou niet weten, tegen wie ze dat zouden moeten doen.

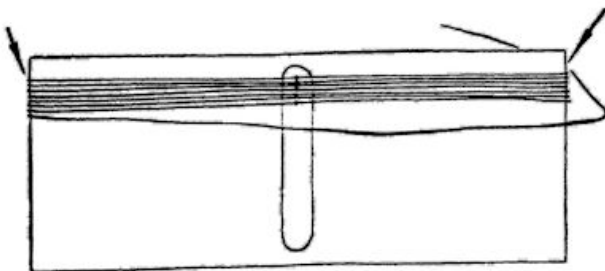
Dan duiken we in moeders naaidoos en van wol of borduurzijde maken we een pruik. De kleur doet er minder toe. Ik zou me best kunnen voorstellen, dat iemand rood haar niet mooi vindt maar het toch kiest omdat het zo mooi kleurt bij het rokje, dat we voor het engeltje gaan maken. Die pruik wordt gemaakt om een stukje karton van 20 x 5 cm waarin we in het midden een gleuf hebben gesneden. We wikkelen daar de wol of de zijde netjes om (zie voorb. 15) en naaien al die windingen door het gleufje aan elkaar. Dan de windingen aan weerskanten doorknippen, zodat het kartonnetje er tussen uit kan worden genomen en de pruik is klaar. Met een beetje lijm of een paar spijkertjes zetten we het vast en het leukste is er een paar lange vlechten in te maken. Dat geeft het engeltje een jeugdig aanzien.

Nu komt de japon aan de beurt. Die maken we van een stukje crêpe-papier van 25 x 25 cm. Wit vind ik het mooiste, maar dat is een kwestie van smaak.

Maak midden in dat stuk papier een gat, steek daar het engelenhoofd door, druk het



14



15

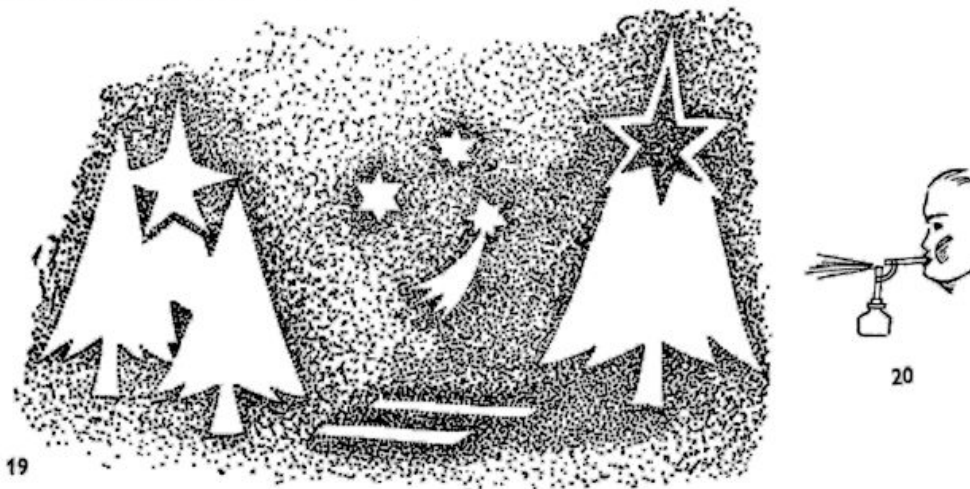
voorpand tussen de kaarsenhouder en de romp door en zet het gewaad rond de taille vast met b.v. een gouden draad als ceintuur (zie voorb. 16). Tenslotte worden de vleugels gemaakt b.v. van goudpapier. Neem een stuk papier van 10 x 10 cm, vouw dat dubbel en knip de



16



vleugels in model (zie voorb. 17). Met een punaise bevestigen we de vleugels aan de rug. Een paar van die engeltjes hier en daar zullen de kerststemming zeker verhogen. Het versieren van de tafel voor ontbijt en middagmaal behoort meer tot het terrein van de meisjes. Voor enkele jaren gebruikten we aardappelstempels, maar nu gaan we een tafelloper maken met spatwerk. We beginnen dus met bij de drogist een rol wit kastpapier te halen. Uit een velletje tekenpapier knippen we nu allerlei toepasselijke figuurtjes, b.v. kerstboompjes, kerkklokken, sterretjes enz. en die figuurtjes leggen we op het kastpapier. Dan nemen we een stukje horreagaas en een oude, afgedankte tandenborstel. Die tandenborstel dopen we in ecoline (in flesjes verkrijgbaar bij de verhandelaar) en met die in ecoline bevochtigde borstel gaan we over het horreagaas, zodat de spatten er af vliegen en op het kastpapier vallen (voorbeeld 18). Waar echter zo'n papierfiguurtje ligt kunnen de spatters niet komen en als we dus die papierfiguurtjes weg-nemen zien we de figuurtjes tussen de spatters uitgespaard (zie voorb. 19). Wie een fixeerspuitje heeft — je weet wel, twee buisjes aan elkaar waarmee we houtskooltekeningen fixeren (zie voorb. 20) — kan daarmee gemakkelijker een mooi resultaat bereiken, maar wie niet over zo'n apparaatje beschikt moet het maar met horreagaas doen, al kost dat doorgaans wat meer verf.



We kunnen meerdere kleuren over elkaar spuiten, maar maak het niet te bont. Begin b.v. met groen en spat er daarna nog vluchtig wat rood overheen. Ik wens jullie veel succes en een gezegend kerstfeest in de huiselijke kring.

H. Th. J.

En nu na de handenarbeid het hersenwerk. Natuurlijk is het zó, dat je ook bij het knutselwerk je hersens moet gebruiken, en bij de hersenarbeid ook je handen! Anders zou er van geen van beide veel terechtkomen, hè? Netjes schrijven, hoor, zo goed als je maar kunt. Denk er om, dat het *Kerstwerk* is. Je weet natuurlijk wel, wat dat betekent.

VOORWAARDEN

Vóór we beginnen, komen hier éérst de *tien voorwaarden*, waar je je *stipt* aan houden moet!

1. Elke opgave moet op een apart vel behoorlijk papier worden gemaakt, en elke opgave moet voorzien zijn van je volle naam, je volledig adres, je leeftijd en je geboortedatum. Bij twijfelachtige namen, zoals Hans, Willie, Anne, Floor e.a. moet er bij staan, of je een jongen of een meisje bent.
2. Je brieven moeten *goed gefrankeerd* zijn. Kleurplaten mogen niet als drukwerk gezonden worden. Probeer er een grote enveloppe voor te krijgen, want door vouwen lijden ze vaak veel. Wat onvoldoende gefrankeerd is, wordt terzijde gelegd.
3. Er moet geschreven worden met goede inkt en goede pen, op goed papier. Dus géén potlood of ballpoint gebruiken!
4. Alle werk moet vóór 16 januari 1958 toegezonden worden aan:
Mej. Mien Labberton, J. J. Talsmalaan 14, Oosterbeek.
5. Voor meerdere kinderen uit *eenzelfde* gezin kunnen bij Uitgeverij Ploegsma, Keizersgracht 616 te Amsterdam-C, nog losse kleurplaten extra worden aangevraagd. Deze zijn dan gratis verkrijgbaar. Maar doe dit dan vlug, anders zijn ze op, want het aantal is beperkt!
6. Wie hun kleurplaat na de keuring graag terug willen ontvangen, moeten hiervoor voldoende porto insluiten. Dan kan dat gebeuren. Postzegels liefst met zo'n wit plakstrookje, zodat ze zèlf niet vastgekleefd zitten.
7. Het werk van meerdere kinderen uit één gezin kan in één enveloppe ingezonden worden, mits goed afzonderlijk bijeengerangschikt.
8. Aan de gelukkige prijswinnaars wordt verzocht, na goede ontvangst van hun prijsboek mij dit even te berichten. Stel dit niet uit, maar doe het dan meteen, dat is beleefd.
9. Er is geen leeftijdsgrens. Je moogt meedoen, ook al ben je b.v. vijftien jaar. Maar aan de kinderen van veertien jaar en ouder worden natúúrlijk zwaardere eisen gesteld. Dan mag er *niets* aan het werk haperen, en komt slordig werk eenvoudig niét in aanmerking.
10. Het verdient aanbeveling, kleurplaten en kleurtekeningen met een dun vlocitje te overdekken, om vlekken te voorkomen.

Ziezo, heb je dit alles goed gelezen, goed begrepen, en goed in je geheugen geprent? Dan beginnen we.

Eerste opgave

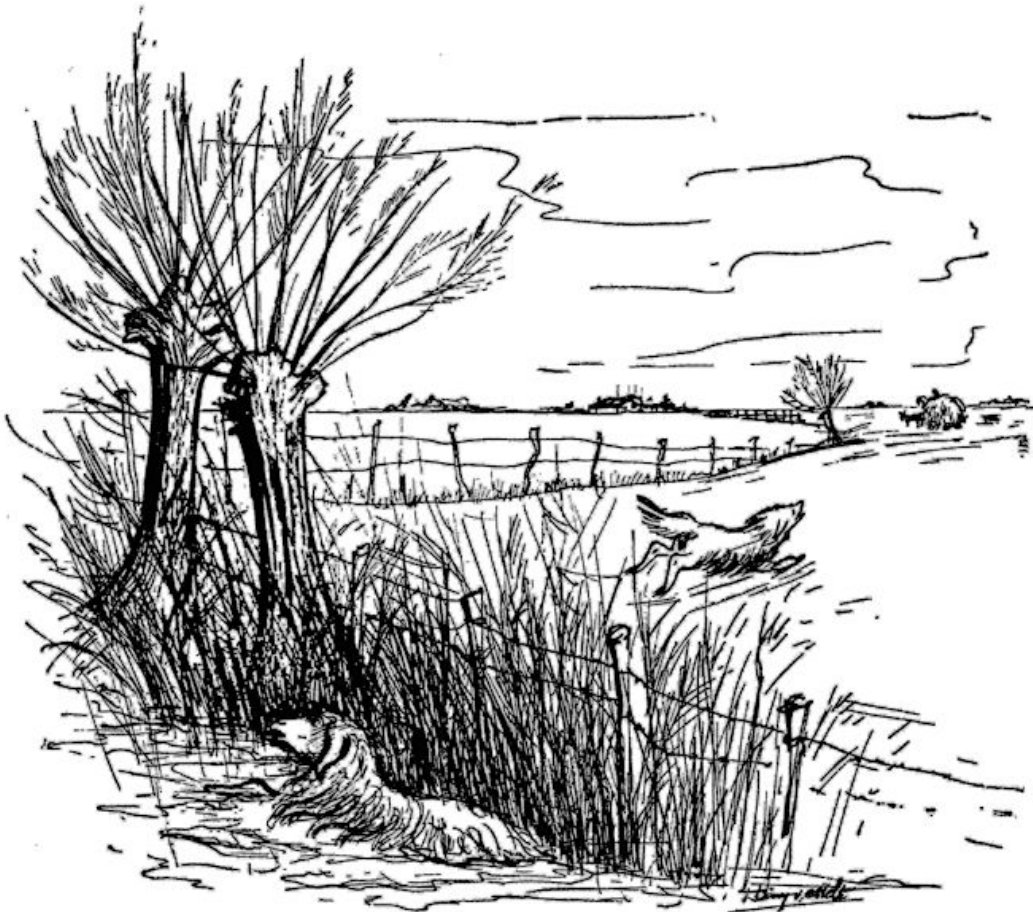
DE VLUCHT NAAR EGYPTE

Dit is de kleurplaat, die je los in het boek vindt liggen. Natuurlijk weet je, wat hij voorstelt: Jozef en Maria moeten met hun jonge Kindje Jezus terwille van hun veiligheid wegtrekken uit Bethlehem. Ze willen proberen Egypte te bereiken, waar de boze, jaloerse koning Herodes het Kind geen kwaad kan doen. Een prettige tocht zal het niet geweest zijn, denk je wel? Maar ze komen veilig in het nieuwe land. Probeer nu deze plaat zo mooi mogelijk te kleuren. Kies je kleuren met zorg en doe het ook zorgvuldig. Zodat hij waard is, er later een lijstje om te maken!

Tweede opgave

REDDING IN NOOD

Dit is de plaat, waar je zelf een verhaal bij mag maken. De naam zegt je al, waar je vooral naar kijken moet. Er is nood – wie is in nood? Er is ook redding. Wie zorgt daarvoor, en hoe?



Meer zeg ik er niet van, hoor, want je moet je verhaal zèlf bedenken. Voor kinderen van tien jaar en jonger is één schrijfpagina genoeg. Als je ouder bent dan tien, moet je verhaal minstens twee blaadjes lang zijn. En probeer dan ook weinig taalfouten te maken. Lees het nog eens goed over, als je er mee klaar bent!

Derde opgave

DE TWAALF ZILVEREN BALLEEN



In een heel mooie kerstboom, die alleen met zilverkleur was getooid, hingen twaalf zilveren ballen, van verschillende grootte. Op eerste Kerstdag zei de moeder van het gezin tegen de kinderen: „Nu ga ik van twee tot drie een beetje rusten, maar ik weet een mooi werkje voor jullie. Hier heb je allemaal een velletje papier. Ga daar nu eens twaalf namen op schrijven, die je aan die zilveren ballen zou willen geven. Het moeten de namen zijn van goede eigenschappen van een menselijk karakter.

„Zo iets als „flinkheid” of „handigheid”?” vroeg één van de jongens.

„Flinkheid zou wel goed zijn. Handigheid niet, vind ik. Maar dat moet je nu verder ook maar zelf weten. *Twaalf goede karaktereigenschappen* dus. De beste is voor de grootste zilveren bal. Schrijf ze dus op in de volgorde, zoals je ze zelf de namen zou willen geven, van de grootste af naar de kle'nere toe. Begrijpen jullie hoe ik het bedoel?” Ja, dat begrepen ze wel. Eén van de kinderen dacht bij zichzelf: „Ze bedoelt zulke eigenschappen als Jezus had,” maar hij zei dat niet hardop. Toch had hij gelijk. Zo iets bedoelde Moeder wel.

Ze zei nog: „Vader zal de papiertjes met de namen beoordelen. En wie het het beste heeft gedaan, mag vanavond de kaarsjes in de boom aansteken. Anders loten we daar altijd om, maar nu doen we het eens zo. Niet bij elkaar kijken, hoor, ieder moet het zèlf doen.”

Toen ging Moeder naar boven en het werd stil in de kamer. De drie kinderen en de twee loegetjes zaten te denken. Want je moet éérst goed denken, vóór je aan het schrijven gaat!

Doen jullie dat nu ook en schrijf de twaalf namen op, die jij zou hebben gekozen.

Vierde opgave

ZELF TEKENEN

Hieronder volgt een gedichtje. Dat moet je keurig overschrijven, zo netjes als je maar kunt. En dan komt het voornaamste: je mag het illustreren. Daarvoor moet je het eerst erg goed gelezen hebben. Wel een paar maal, zodat je door en door begrijpt wat er in staat. En dan ga je denken: welk plaatje of welke plaatjes zou ik hier nu mooi bij vinden? Dan ga je proberen, die plaatjes, die je al in je verbeelding ziet, echt te gaan tekenen. Dat mag je doen zoals je zelf wilt, gekleurd of ongekleurd, één plaatje of méér plaatjes, grote of kleine. Daar ben je helemaal vrij in. Hier komt nu het versje:

DE DEUR STAAT OPEN

*Eens hebben, in een donkre nacht,
De wolven niet aan prooi gedacht.*

*En alle herders konden gaan
Om bij een kleine krib te staan.*

*De duisternis ving hemels licht,
Dat blonk op Kindje's aangezicht;*

*En in verharde mensenoren
Drong schoon gezang van hemelkoren.*

*De aarde lag zo stil, zo stil,
Als om te luist'ren naar Gods wil.*

*Een moeder zingt een wiegelied,
Zij weet van al die luister niet;*

*Zij ziet alleen haar lieve kind,
Dat zij zo wonder-diep bemint.*

*De vader maakt met takkenvuur
Wat warmte in het nacht'lijk uur.*

*Hij breekt de dorre twijgen stuk,
En in hem zingt een zacht geluk.*

*De deur staat open — komt, en ziet
Wat er in Beth'lem is geschied.*

M. L.

Vijfde opgave

DE DRIE NAMEN

Nu komt er heel iets anders. Hieronder zie je twee rijen woorden staan. De woorden van de eerste, de linkerrij dus, moet je in precies dezelfde volgorde overschrijven, ook onder elkaar. En dan moet je uit de tweede rij woordjes zoeken, die passen achter die uit de eerste rij, máár – er moet altijd één nieuwe letter tussenin komen te staan. Als er b.v. in de linkerrij zou staan „sneeuw” en in de rechter zag je het woord „leed”, dan kon je maken „sneeuwkleed” en dan was de K die tussengevoegde letter. Begrijp je? En nu is het zó, dat al de 25 tussengevoegde letters drie namen moeten vormen, die je stellig wel kent en die wat met het Kerstfeest te maken hebben. Ziehier:



- | | | |
|---------|---|---------|
| kerk | – | aal |
| 2 feest | – | are |
| advent | – | zoon |
| kleur | – | oom |
| gal | – | aar |
| spa | – | dor |
| blij | – | krans |
| kam | – | lok |
| verte | – | laat |
| honing | – | ren |
| ver | – | tal |
| vers | – | uitje |
| sol | – | el |
| stal | – | kunst |
| blo | – | vond |
| klei | – | vaan |
| hulst | – | spel |
| wijn | – | eren |
| vee | – | lied |
| kers | – | el |
| engelen | – | jurk |
| kar | – | mist |
| kerst | – | es |
| mat | – | stemmig |
| slag | – | zijn |

Op de plaats van het platte streepje komt dus één letter te staan en dan het aanpassende woord, dat je uit de tweede rij moet zoeken!



Ik krijg van jullie dus een rij van 25 nieuwe woorden. En welke zijn nu die drie namen van de ingevoegde letters? Zet er ook bij, wie dit waren!

Zesde opgave

DE LANGE ZIN

Deze opgave bestaat eigenlijk uit twee nummers: a en b.
 a is voor kinderen van 12 jaar en jonger.
 b is voor kinderen van 15 jaar en ouder.
 Beide zijn uiteraard moeilijk, maar b is natuurlijk veel moeilijker
 dan a. Eerst komt de makkelijkste.



a. Gevraagd wordt een zin van 64 letters, in 12 woorden. De gegevens zijn:

31 - 3 - 14 - 54 - 12 - 34 - 48 - 55 - 49 - 16 de vier weken vóór Kerstmis.
 27 - 3 - 51 - 41 - 11 - 2 - 9 - 86 - 8 wordt nu gezongen.
 22 - 44 - 16 - 50 - 29 - 56 - 63 - 50 - 20 wordt aan zieken nu gebracht.
 32 - 2 - 34 - 17 - 42 - 54 - 59 zagen het hemels licht.
 41 - 11 - 34 - 23 - 24 - 23 - 31 - 28 - 64 grote rode bloem (zie je nu in de winkels).
 35 - 17 - 24 - 5 - 14 - 32 - 8 - 61 - 47 lag in de kribbe.
 39 - 21 - 31 - 1 - 27 - 53 - 33 - 7 iets precies doormidden snijden.
 45 - 37 - 25 - 4 - 15 sprookjesfiguren.
 19 - 37 - 13 - 35 - 48 meisjesnaam.

Je moet de getallen van 1-64 goed duidelijk naast elkaar opschrijven. Dan ga je de woorden bedenken. Het aantal van de gegeven getallen geeft natuurlijk het aantal van hun letters aan. Als je nu een woord hebt, zet je elk van hun letters onder het genoemde getal. En als je zo doorgaat krijg je tenslotte de hele zin.
 De vraag is nu: hoe luidt die zin, en uit welke woorden heb je die samengesteld?



b. Nu komt de moeilijke opgave, voor 15 jaar en ouder. Dit moet een zin worden van 122 letters, in 28 woorden, met drie komma's er in. De gegevens zijn:

13 - 41 - 103 - 120 - 69 - 4 - 25 - 71 - 87 - 109 - 97 - 91 zeer koude tijd.
 34 - 114 - 102 - 79 - 6 - 81 - 117 - 50 - 60 - 86 - 89 zie je langs het strand.
 21 - 52 - 55 - 35 - 46 - 77 - 14 - 120 hebben geen vaste standplaats.
 109 - 11 - 2 - 18 - 41 - 98 - 116 - 105 - 111 - 64 - 20 - 54 - 99 - 112 - 24 moet in koude
 winners goed voor gezorgd worden.
 44 - 57 - 93 - 82 - 1 - 74 - 85 - 115 - 29 - 40 - 121 kleinste soort mees.
 1 - 11 - 107 - 61 - 82 - 13 - 108 - 118 - 9 - 110 - } zeer geliefd wintervoer voor mezen
 5 - 95 - 62 - 122 - 67 - 12 - 21 - 113 - 52 - 31 - 26 } e.a. (in drie woorden).

4 - 47 - 56 - 76 - 7 - 104 - 58 - 19 - 101 - 38 - 80 - 49 - 103 - 88 vraag of je er een paar mag aanrijgen en ophangen!
10 - 45 - 3 - 17 - 65 - 68 zomervrucht, waarvan je de pitten kunt drogen voor vogelvoer.
72 - 28 - 37 - 59 - 8 - 84 - 96 - 90 - 34 - 39 andere vruchten (oranje), daarvan moet je de pitten eerst stukstampen.
4 - 23 - 16 - 116 - 38 - 73 - 78 - 57 - 36 - 6 - 51 - 75 voor voedsel zorgen.
43 - 22 - 27 - 70 - 30 - 92 - 63 - 48 wijsje dat heel erg vaak gespeeld en gezongen wordt.
6 - 100 - 53 mannelijk dier.

Hoe luidt de lange zin, en van welke woorden heb je die gemaakt?
En lees dit vooral goed: vorige jaren waren er vaak kinderen, die wél de zin, maar niet de woorden hadden opgeschreven. *Dit mag niet. Dus: zin èn woorden!*
En – in deze opgave, die dus alléén voor de oudere kinderen is, mag *geen enkel foutje zijn*, om te kunnen meedingen naar een prijs. Tip-top in orde, en keurig duidelijk, hoor! Werk dat daaraan niet voldoet, wordt onverbiddelijk terzijde gelegd.



Ziezo, nu kunnen jullie aan het werk. Lees vooral de voorwaarden die aan het begin opgegeven staan, goed en aandachtig door, zodat je niets vergeet.
Je kunt één opgave maken, of twee, of méér, net zoals je wilt. Wie ze alle zes maakt, en goed maakt natuurlijk, heeft daardoor veel kans op een mooie prijs. Want die komen op een aparte lijst te staan, de „extra“-lijst! Ook van wie er *vijf* goed maken, wordt een aparte lijst samengesteld. Maar ook wie één opgave heel erg goed maakt, kan al een prijs behalen. Dus – vol lust aan de arbeid!
Ik wens jullie veel genoegen toe met dit werk, en bovenal: ik wens je allen een blij en rijk gezegend Kerstfeest toe.
Tot het volgende jaar!

MIEN LABBERTON

Oosterbeek, Talsmalaan 14.